

КОНВЕНЦІЯ

про визнання і виконання рішень стосовно зобов'язань

про утримання

ДАТА ПІДПИСАННЯ: 02.10.73 р.

ДАТА ПРИЄДНАННЯ УКРАЇНИ: 14.09.2006 р. (із заявою та застереженням)

ДАТА НАБРАННЯ ЧИННОСТІ: 01.08.2008 р.

Офіційний переклад.

Держави, які підписали цю Конвенцію,

бажаючи встановити спільні положення для врегулювання взаємного визнання та виконання рішень стосовно зобов'язань про утримання щодо повнолітніх,

бажаючи узгодити ці положення та положення Конвенції про визнання та виконання рішень стосовно зобов'язань про утримання щодо дітей від 15 квітня 1958 року,

вирішили з цією метою укласти Конвенцію та домовилися про такі положення:

Глава I

Сфера застосування Конвенції

Стаття 1

Ця Конвенція застосовується до рішень, постановлених судовим чи адміністративним органом Договірної Держави стосовно зобов'язань про утримання, які виникають з сімейних відносин, материнства, батьківства, шлюбу або родинних зв'язків по чоловіку чи дружині, зокрема зобов'язань про утримання щодо дитини, народженої поза шлюбом, між

- 1) одержувачем аліментів і платником аліментів; або
- 2) платником аліментів і державним органом, який стягує відшкодування коштів, виплачених одержувачу аліментів.

Вона також застосовується до угоди, укладеної цим органом або в присутності представника цього органу (правочин) щодо зазначених вище зобов'язань і між тими самими сторонами (далі - угода).

Стаття 2

Ця Конвенція застосовується до рішення чи угоди, незалежно від їхньої назви.

Вона також застосовується до рішення чи угоди, які змінюють попередні рішення чи угоду, навіть у випадку, коли вони походять з держави, яка не є Договірною Державою.

Вона також застосовується незалежно від міжнародного чи внутрішнього характеру позову про стягнення аліментів і незалежно від громадянства чи постійного місця проживання сторін.

Стаття 3

Якщо рішення чи угода стосується не лише зобов'язання про утримання, то дія Конвенції поширюється лише на ті частини рішення чи угоди, які стосуються зобов'язань про утримання.

Глава II

Умови визнання та виконання рішень

Стаття 4

Рішення, постановлене в Договірній Державі, визнається чи виконується в іншій Договірній Державі:

- 1) якщо його постановив орган, який вважається таким, що має юрисдикцію відповідно до статті 7 чи 8; та
- 2) якщо воно більше не підлягає звичайним процедурам перегляду у Державі його походження.

Рішення, які виконуються тимчасово, і тимчасові заходи, хоча й підлягають звичайним процедурам перегляду, визнаються чи виконуються в запитуваній Державі, якщо подібні рішення можуть бути постановлені та виконані у цій Державі.

Стаття 5

У визнанні чи виконанні рішення може, однак, бути відмовлено:

- 1) якщо визнання чи виконання рішення є явно не сумісним з публічним порядком (ordre public) запитуваної Держави; або
- 2) якщо рішення було прийнято в результаті обману у зв'язку з процесуальними питаннями; або
- 3) якщо провадження в спорі між тими самими сторонами стосовно того самого предмета здійснюється органом запитуваної Держави й це провадження було відкрито раніше; або
- 4) якщо рішення є несумісним з рішенням, постановленим між тими самими сторонами й стосовного того самого предмета в запитуваній Державі або в іншій Державі, за умови, що це останнє рішення відповідає умовам, необхідним для його визнання й виконання в запитуваній Державі.

Стаття 6

Без шкоди для положень статті 5 рішення, постановлене заочно, визнається чи виконується, тільки якщо повідомлення про відкриття провадження у справі, зокрема повідомлення про суть позову, було вручено стороні, що не з'явилася, згідно із законодавством Держави походження і якщо з урахуванням обставин ця сторона мала достатньо часу для підготовки захисту під час розгляду справи.

Стаття 7

Орган Держави походження вважається таким, що має юрисдикцію для цілей цієї Конвенції:

- 1) якщо платник аліментів чи одержувач аліментів зазвичай проживали в Державі походження на момент відкриття провадження у справі; або
- 2) якщо платник аліментів чи одержувач аліментів були громадянами Держави походження на момент відкриття провадження у справі; або
- 3) якщо відповідач прийняв юрисдикцію цього органу, висловивши це або подавши докази під час розгляду справи по суті, не заперечуючи проти юрисдикції.

Стаття 8

Без шкоди для положень статті 7, орган Договірної Держави, який постановив судові рішення стосовно позову про стягнення аліментів, вважається таким, що має юрисдикцію для цілей цієї Конвенції, якщо аліменти призначено в результаті розлучення чи окремого проживання подружжя або визнання шлюбу недійсним або скасованим органом тієї Держави, який визнаний таким, що має юрисдикцію із цього питання згідно із законодавством запитованої Держави.

Стаття 9

Орган запитованої Держави зобов'язаний фактами, установленними в ході судового розгляду, на підставі яких орган Держави походження здійснював свою юрисдикцію.

Стаття 10

Якщо рішення стосується кількох питань, порушених у заяві про надання утримання, і якщо це рішення не може бути визнане та виконане в цілому, то орган запитованої Держави застосовує цю Конвенцію до тієї частини рішення, яка може бути визнана чи виконана.

Стаття 11

Якщо рішення передбачає періодичну сплату аліментів, то виконання здійснюється щодо аліментів за минулий час, а також щодо майбутніх платежів.

Стаття 12

Орган запитованої Держави не може переглядати рішення по суті, якщо цією Конвенцією не передбачене інше.

Глава III

Процедура визнання та виконання рішень

Стаття 13

Процедура визнання та виконання рішення регулюється законодавством запитованої Держави, якщо цією Конвенцією не передбачене інше.

Стаття 14

Стосовно часткового визнання чи виконання рішення можна звернутися завжди.

Стаття 15

Одержувач аліментів, який у Державі походження отримав повністю або частково безоплатну правову допомогу або був звільнений від видатків чи витрат, має право в будь-якому провадженні стосовно визнання чи виконання отримати найбільш сприятливу правову допомогу або найбільш можливе звільнення від видатків чи витрат, передбачене законодавством запитуваної Держави.

Стаття 16

Не вимагається жодної застави, гарантії чи жодного завдатку, незалежно від назви, для забезпечення покриття витрат і видатків у провадженнях, яких стосується ця Конвенція.

Стаття 17

Сторона, яка звертається з проханням про визнання чи виконання рішення, надає:

- 1) повну й засвідчену копію рішення;
- 2) будь-який документ, необхідний для підтвердження того, що рішення вже не підлягає звичайній процедурі перегляду у Державі походження, і, коли це необхідно, що воно має бути виконано;
- 3) якщо рішення постановлено заочно, то оригінал чи засвідчену копію будь-якого документа, який необхідний для підтвердження того, що повідомлення про відкриття провадження у справі, зокрема повідомлення про суть позову, було належним чином вручено стороні, що не з'явилася, відповідно до законодавства Держави походження;
- 4) у разі потреби, будь-який документ, необхідний для підтвердження того, що вона отримала безоплатну правову допомогу чи була звільнена від витрат чи видатків у Державі походження;
- 5) належним чином засвідчений переклад зазначених вище документів, крім випадків, коли орган запитуваної Держави його не вимагає. Якщо зазначених вище документів не надано або якщо зміст рішення не дозволяє органу запитуваної Держави перевірити, чи були виконані умови цієї Конвенції, то цей орган визначає певний строк для надання необхідних документів.

Легалізації чи дотримання інших подібних формальностей не вимагається.

Глава IV

Додаткові положення стосовно державних органів

Стаття 18

Рішення, постановлене проти платника аліментів за заявою державного органу, який вимагає відшкодування коштів, виплачених одержувачу аліментів, визнаються й виконуються згідно із цією Конвенцією:

1) якщо відшкодування може бути одержане державним органом відповідно до законодавства, якому він підпорядковується; та

2) якщо існування зобов'язань про утримання між одержувачем і платником аліментів передбачене внутрішнім законодавством, що застосовується відповідно до положень міжнародного приватного права запитуваної Держави.

Стаття 19

Державний орган може звернутися з проханням про визнання чи виконання рішення, постановленого у справі між одержувачем аліментів та платником аліментів, у межах виплат, здійснених на користь одержувача, у разі якщо він має таке право *ipso jure* відповідно до законодавства, якому він підпорядковується, звертатися з проханням про визнання чи виконання рішення замість одержувача аліментів.

Стаття 20

Без шкоди для положень статті 17 державний орган, що звертається з проханням про визнання чи виконання рішення, надає будь-який документ, необхідний для підтвердження того, що воно відповідає умовам пункту 1 статті 18 чи статті 19, і що виплати були здійснені на користь одержувача аліментів.

Глава V Угоди

Стаття 21

Угода, яка є виконуваною в Державі походження, визнається й виконується на таких самих умовах, що й рішення, настільки, наскільки такі умови до неї застосовуються.

Глава VI Різні положення

Стаття 22

Договірна Держава, згідно із законодавством якої переказ коштів обмежено, надає найвищий пріоритет переказу коштів, які сплачуються для виконання зобов'язань про утримання або для покриття витрат чи видатків стосовно будь-яких заяв відповідно до цієї Конвенції.

Стаття 23

Ця Конвенція не обмежує застосування міжнародних договорів, чинних у відносинах між Державою походження та запитуваною Державою, чи іншого законодавства запитуваної Держави для цілей отримання визнання або виконання рішення чи угоди.

Стаття 24

Ця Конвенція застосовується незалежно від дати винесення рішення.

У випадках, коли рішення постановлено до набуття чинності Конвенцією у відносинах між Державою походження та запитуваною Державою, воно виконується в останній Державі лише стосовно тих платежів, які підлягають виплаті після такого набуття чинності.

Стаття 25

Будь-яка Договірна Держава може будь-коли заявити, що положення цієї Конвенції будуть поширюватися на інші держави, що зробили заяву на підставі цієї статті, на офіційний акт (*acte authentique*), який складений органом або державним службовцем або в такому органі чи в присутності державного службовця і який безпосередньо повинен бути виконаний у Державі походження настільки, наскільки ці положення можуть застосовуватися до таких актів.

Стаття 26

Будь-яка Договірна Держава може, згідно зі статтею 34, залишити за собою право не визнавати чи не виконувати:

- 1) рішення чи угоду в тій частині, що стосується періоду після досягнення одержувачем аліментів 21 року або його одруження, крім випадків, коли одержувач аліментів є чи був подружжям платника аліментів;
- 2) рішення чи угоду, які стосуються зобов'язань про утримання:
 - a) між особами, які є непрямими родичами;
 - b) між особами, які є родичами по чоловіку або дружині;
- 3) рішення чи угоду, якщо вони не передбачають періодичної виплати аліментів.

Договірна Держава, яка зробила застереження, не має права вимагати застосування цієї Конвенції до таких рішень чи угод, які виключені її застереженням.

Стаття 27

Якщо у Договірній Державі у справах про зобов'язання з утримання до різних категорій осіб застосовуються дві чи більш ніж дві правові системи, то будь-яке посилання на законодавство такої Держави розуміється як таке, що має посилання на правову систему, яку її законодавство визначає як таку, що застосовується до певної категорії осіб.

Стаття 28

Якщо Договірна Державі має дві чи більш ніж дві територіальні одиниці, в яких у питаннях визнання та виконання рішень стосовно зобов'язань про утримання застосовуються різні правові системи:

- 1) будь-яке посилання на законодавство, процедуру чи орган Держави походження розуміється як посилання на законодавство, процедуру чи орган тієї територіальної одиниці, де було постановлено рішення;

2) будь-яке посилання на законодавство, процедуру чи орган запитуваної Держави розуміється як посилання на законодавство, процедуру чи орган тієї територіальної одиниці, до якої звертаються за його визнанням чи виконанням;

3) будь-яке посилання, зроблене в ході виконання підпункту 1 або 2, на законодавство чи процедуру Держави походження або на законодавство чи процедуру запитуваної Держави, розуміється як таке, що включає відповідні норми права та принципи Договірної Держави, які застосовуються до територіальних одиниць, що входять до її складу;

4) будь-яке посилання на місце проживання одержувача аліментів або платника аліментів в Державі походження розуміється як посилання на місце проживання в тій територіальній одиниці, в якій було постановлено рішення.

Будь-яка Договірна Держава може будь-коли заявити, що вона не буде застосовувати будь-яке одне чи більш ніж одне із зазначених вище правил до одного чи більш ніж одного положення цієї Конвенції.

Стаття 29

Ця Конвенція для Держав, які є її Сторонами, замінює Конвенцію про визнання та виконання рішень у справах про зобов'язання про утримання стосовно дітей, укладену в Гаазі 15 квітня 1958 року.

Глава VII Заключні положення

Стаття 30

Ця Конвенція відкрита для підписання Державами, які були членами Гаазької конференції з міжнародного приватного права на час проведення її Дванадцятої сесії.

Вона підлягає ратифікації, схваленню чи затвердженню, і ратифікаційні грамоти, документи про схвалення чи затвердження здаються на зберігання до Міністерства закордонних справ Нідерландів.

Стаття 31

Будь-яка Держава, яка стала членом Гаазької конференції з міжнародного приватного права після її Дванадцятої сесії, або яка є членом Організації Об'єднаних Націй чи спеціалізованого органу цієї організації, або приєдналася до Статуту Міжнародного суду, може приєднатися до цієї Конвенції після набуття нею чинності згідно з першим абзацом статті 35.

Документ про приєднання здається на зберігання до Міністерства закордонних справ Нідерландів.

Таке приєднання є чинним лише у відносинах між Державою, що приєднується, і тими Договірними Державами, які не зробили заперечень проти приєднання цієї Держави впродовж дванадцяти місяців після отримання повідомлення, зазначеного в підпункті 3 статті 37.

Таке заперечення може також бути висловлене Державами-членами під час ратифікації, прийняття чи затвердження Конвенції після приєднання. Будь-яке заперечення повідомляється Міністерству закордонних справ Нідерландів.

Стаття 32

Будь-яка Держава може під час підписання, ратифікації, прийняття, затвердження чи приєднання заявити, що ця Конвенція поширюється на всі території, за міжнародні відносини яких вона відповідає, або на одну чи більш ніж одну з них. Така заява є чинною з моменту набрання чинності Конвенцією для цієї Держави.

Будь-коли в подальшому такі заяви про поширення повідомляються Міністерству закордонних справ Нідерландів.

Поширення є чинним у відносинах між Договірними Державами, які не заперечили проти нього протягом дванадцяти місяців після отримання повідомлення, зазначеного в підпункті 4 статті 37, та на території чи територіях, за міжнародні відносини яких Держава, яка зробила таку заяву, відповідає і стосовно яких було зроблене таке повідомлення.

Таке заперечення також може бути висловлене Державами-членами під час ратифікації, прийняття чи затвердження Конвенції після поширення. Будь-яке таке заперечення повідомляється Міністерству закордонних справ Нідерландів.

Стаття 33

Якщо Договірна Держава має дві чи більш ніж дві територіальні одиниці, в яких застосовуються різні правові системи стосовно визнання та виконання рішень про стягнення аліментів, вона може під час підписання, ратифікації, прийняття, затвердження чи приєднання заявити, що ця Конвенція поширюється на всі її територіальні одиниці або тільки на одну чи більш ніж одну з них, і може змінити свою заяву шляхом подання іншої заяви будь-коли після цього.

Ці заяви повідомляються Міністерству закордонних справ Нідерландів і повинні чітко зазначати територіальні одиниці, до яких застосовується Конвенція.

Інші Договірні Держави можуть відмовитися визнавати рішення про аліменти, якщо на момент звернення з проханням про визнання, Конвенція не застосовується до територіальної одиниці, в якій було постановлено рішення.

Стаття 34

Будь-яка Держава може, не пізніше моменту ратифікації, прийняття, затвердження чи приєднання, зробити одне чи більш ніж одне із застережень, згаданих у статті 26. Жодні інші застереження не допускаються.

Будь-яка Держава також під час повідомлення про поширення Конвенції згідно зі статтею 32 може зробити одне чи більш ніж одне із зазначених застережень, які застосовуються до всіх чи деяких територій, про які йдеться в заяві про поширення.

Будь-яка Договірна Держава може будь-коли відкликати зроблене нею застереження. Таке відкликання повідомляється Міністерству закордонних справ Нідерландів.

Дія такого застереження припиняється в перший день третього календарного місяця після повідомлення, зазначеного в попередній частині.

Стаття 35

Ця Конвенція набуває чинності в перший день третього календарного місяця після здачі третьої ратифікаційної грамоти, документа про прийняття або затвердження, зазначених у статті 30.

Після цього Конвенція набирає чинності:

- для кожної Держави, яка ратифікує, приймає чи затверджує її в подальшому, у перший день третього календарного місяця після здачі її ратифікаційної грамоти, документа про прийняття чи затвердження;
- для кожної Держави, яка приєднується, у перший день третього календарного місяця після закінчення строку, зазначеного у статті 31;
- для території, на яку поширюється Конвенція згідно зі статтею 32, у перший день третього календарного місяця після закінчення строку, зазначеного у вказаній статті.

Стаття 36

Ця Конвенція є чинною протягом п'яти років з дня набуття нею чинності згідно з першим абзацом статті 35, навіть для Держав, які ратифікували, прийняли, затвердили чи приєдналися до неї в подальшому.

Якщо денонсації Конвенцію не було, то її дія продовжується автоматично кожні п'ять років.

Будь-яка денонсація повідомляється Міністерству закордонних справ Нідерландів щонайменше за шість місяців до закінчення 5-річного строку. Її дія може бути обмежена певними територіями, до яких застосовується Конвенція.

Денонсація є чинною лише для Держави, що заявила про неї. Для інших Договірних Держав ця Конвенція залишається чинною.

Стаття 37

Міністерство закордонних справ Нідерландів повідомляє Державам - членам Конференції та Державам, що приєдналися згідно зі статтею 31, про таке:

- (1) підписання та ратифікації, прийняття та затвердження, зазначені в статті 30;
- (2) дату набуття чинності цією Конвенцією згідно зі статтею 35;
- (3) приєднання, зазначені в статті 31, та дати, з яких вони чинні;
- (4) поширення, зазначені в статті 32, та дати, з яких вони чинні;
- (5) заперечення проти приєднання та поширення, зазначені в статтях 31 і 32;

(6) заяви, зазначені в статтях 25 і 32;

(7) денонсації, зазначені в статті 36;

(8) застереження, зазначені в статтях 26 і 34, та відкликання, зазначені в статті 34.

На посвідчення чого ті, що підписалися нижче, належним чином уповноважені підписали цю Конвенцію.

Учинено в Гаазі 2 жовтня 1973 року англійською та французькою мовами, причому обидва тексти є автентичними, в одному примірнику, який здається на зберігання до архівів Уряду Нідерландів, який надішле дипломатичними каналами засвідчену копію кожній Державі - члену Гаазької конференції з міжнародного приватного права на момент її Дванадцятої сесії.
